

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésny főlvetetik 's pontosan közöltetik.

F. évi április 1-jétől június végeig terjedő évnegyedes. 2 fr. 30 pengő kr. előfizetést főleg a beállandó Országgyűlés miatt elfogad a Jelenkor szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély: kinevezések 's előléptetések; Vieuxtemps II. gr. Széchenyi Istvántól; magyar tudós társaság; nemzeti színház; tolnamegyei tiszt-és követválasztás; Országgyűlési követek Mosonmegyéből; Csánadmege a háziadó elvállalása 's minden haladási kérdés pártolása mellett ad utasítást; Baranyában Száviacs zsvány-főnök felakasztatott; budapesti napló: észrevételek az irói tulajdonról, újdonságok, magyar játékszini krónika 'sat; Pestmegye (követi utasítások, megyei körlevelek.) Pozsonymegye (intézkedés a jövődő tisztujtás körül, sajtotörvények szorgalmaztatása, Kliegl gépei megtekintésére választmány bizatik meg) Hontmegye (Szerbia jövődő-jének biztosítása országgyűlésileg sürgetessék, megyei körlevelek) Torna megye (egy volt pénztárnok javai zár alá vetettek, rablajstrom, megyei levelezések.) Hajdukerület — Vége — (határozat a zsidók befogadtatása ellen, hatósági levelezések.)

Spanyolország: (adat a cataloniai zendülésről, d. Francisco saragossai követ, hírlapi fölrás a kormányhoz, Zurbano zsurnoksága.)

Anglia: (waterfordi zavargás, a gabonatörvény ellenzői Brougham ellen, ismét egy új tébolyodott.)

Franciaország: (új hódítási terv, a Louvre nem fog fölépíttetni, csöndes ülések a követkamrában.)

Külföldi elegyhír.—Értesítők.—

Magyarország és Erdély

Ö. cs. 's ap. kir. felsége Zalay Aloizt, a kir. táblánál országbírói ítélőmestert a debreczeni e. b. váltószék elnökévé; Pálffy Szilárd, Szécsen Antal, Frimont Adalbert és Cziráky János grófokat, m. kir. udv. kancczell. fogalmazókat, ugyanazon kormányhatóságnál tiszt. titoknokokká; Matkovics Tódor h. ügyvédet tiszt. igazgatósági-ügyészszé legk. kinevezni; Knezsevics Ferencz verőczemeyei esendbiztos kis arany, Zdesár Mihály pandúrkáplárt pedig szalagról függő ezüst érdempénzzel diszesíteni méltóztatott.—

Székhelyi Majláth György orsz. b. ö. exc. lukafalvi Zarka Jánost eddig a kir. személynök ítélőmesterét, országbírói hivatala ítélőmesterévé kinevezni méltóztatott.—

A' nm. m. kir. udvari kamra a' selmeczi kir. főkamragnóf-hivatalnál megürült másod-járulnokságra Dermán Jánost, Semsey Eduárdot a' zombori középponti pénztár ellenőrt, előléptetőleg ugyanott pénztárnokká, Stvrteczky Ferencz kulai kamr. számtartót szántovai kam. uradalmi tisztartóvá 's egyszersmind számtartóvá kinevezni, ennek helyébe pedig Zdrahál Ferencz eddig baracskai intéző számtartót áthelyezni, végre a' zombori kir. kamr. igazgatósági számvevő 's kiadó hivatalnál fölségileg rendszeresített két járulnokságra Jokschmann Józsefet és Latkóczy Erazmust alkalmazni méltóztatott.—

A' kapniki zuzómalom-igazgatóságra Stoll Károly oláhláposbányai zuzómalmi irnok léptetett elő.— A' bánási kir. bányászati igazgatósági kerületben moldovai érzekutatóvá Buhl Vilmos oraviczi munkaügyelő alkalmaztatott.—

Nemzeti színház. Alulirt meglevén győződve, hogy az igazgatására bizott nemzeti színház mindaddig teljes virágzásra nem juthat, míg tagjainak jövőjét nyugpénzintézet nem biztosítja. Ezen intézet hiánya már több jeles tehetséget visszatartóztatott a' nemzeti színész-pályától, 's többet, kik lelkesülten léptenek reá, más pályát választani kényszerítte; de a' színészetnél hűn megmaradt 's jelenleg a' nemzeti színháznál foglalkozó tagoknak is nem kevés aggodalmat okoz: miután aggkorukra, vagy huzamosban tartó betegség esetében, a' legszomorítóbb kilátásnál egyéb számukra

nem marad. Ezen indítókokból elhatározá magát, csekély tehetsége szerint, semmi kitelhető áldozatot nem kimélve, ezen intézetnek minélelőbbi életbe léptetéséhez járulni: e'végre f. é. Április 9-én és 10-én több előkelő művész hozzájárulásával, két Academiát szándékozik a' nemzeti színpadon elrendezni 's azokat a' n. e. közönség kegyes figyelmébe 's pártfogásába ajánlja. Pesten, április 6-kán 1843.—Bartay Endre, a' nemzeti színház igazgatója.

Vieuxtemps.

II.

Azt hallom minden oldalról: nemcsak bizonyos pártiak, de még nem egy „függetlenek” is vajmi rosszul esett mult mart. 30-án közrebozsátott Vieuxtemps-féle első cikkem.

„Teljesen compromittálnám a' magyar ügyet ilyesek által — így mondják — mert minél inkább kárhóztatnám némi heveseknek kis (?) de megbocsátható túlzásait — megbocsáthatókat mert az egész jó szándékból ered — annál inkább kapna vérszemet a' más ajku, ki a' magyarosodással megbarátkozván (!) már már elhallgatott, úgy hogy még csak egy kicsit, 's nyelvénem nem sokára vég-diadalát üllheté vala a' magyar, ha én, minden ildommal ellenkezőleg, a' már behegedt (?) sebeket magyarázhatlan vagy egyedül májbetegségből eredhető indiscretioval fel nem rántom.“

'S miután academiái beszédem óta Pulszky Ferencztől kezdve, ki — nem tudom álmodtam, hallottam, olvastam é — a' Hirlaphoz Generalstab elnökeként szegődött, számos színezeteken keresztül a' pesti hírlapi 2-ig, ki azon lap 231dik számában a' három Széchenyit illusztrálta, meg nem szünőleg a' most felhozott themát pengetik füleimbe, szükségesnek tartom ismét visszatérnem azon mesterségnek fejtegetésére 's részemről legalább végképi megalapítására, hogy valljon „olly kényes kincset, mint nemzetiség és nyelv, 's kivált „magyar nemzetiség és magyar nyelv”, mikép lehessen legbiztosabban megőrizni és ápolva nagyobb- ra növesztetni.“ Mert hiszen e' körül forog a' kérdés, miután mind Pulszky Ferencz, mind 2, mind ezen mesterek bámulóji, szövetségesei és apródjai csak ezt akarják, valamint akarom én is, és ekkép elvben meg egyezünk; csak hogy célunk elérésére modorunk más.

Igen, modorunk más! Igaz ugyan, hogy a' p. hirl. szerk. együtt, ki „Keletnépe”, czimű munkám refutációjában (?) valahol örömmel mintegy illyformán kiált fel: Hála az égnek, nem elvben csak modorban különbözik gr. Széchenyi tőlem. *), számtalan azt hiszi „Le-

*) Én a' „Keletnépe” czimű munkámban azt mondtam — mit jó lesz egyszer tökéletes világba állítani, mert prókatori világban, prókatorokkal harcban, az „adde parum modico” szerint elvégre tudja Isten mit fognának rám — hogy én a' pesti hírlap szerkesztőjének elveit jobban adán osztom, mi annyit tesz: elvei jobban, a' gyobb részét osztom, de koránsem annyit, mintha minden elveit különbség nélkül magamévá akarnám tenni, a' milly értelemlre lát-szék faesarni akarni mondásomat, 's a' milly értelemlben vette azt sok más is, mint például „Világ” lapí bírálóm, ki azért ró meg, 's azon esudalkozik valahol, mikép vallhatom a' p. hírlap szerkesztője elveit magamévá, holott maga is a' nélkül tán hogy tudná, ennek legtöbb elveiben egyetért, csak hogy valamint én úgy óis, vagy modorában lát hibát, vagy azon gyümölcsöt, mellyet a' p. hírlap szerkesztője leszakítani buzog, valamint én, még éretlennek tartja, és ekkép azt szinte mint én még a' fán tartani kívánja, nehogy édes gyümölcs helyett, mellyre olly nagy szükségünk van, egyedül ezettel, mivel úgy is untig el vagyunk látva, gazdagittassék a' hon. —

gyen csak az elv egyszer megállapítva: a' modor, melly csak mellékes tekintet, maga magátul ki fog képződni.“ — Én azonban más vélekedésben vagyok, és azt hiszem, hogy megállapított elv nélkül ugyan egy tapodtat sem mozdulhatni jó sikerrel, de azért, mert meg van állapítva az elv, még korán sincs ok különös „hálákat” intonálni, vagy éppen diadali tárogatókat quasi „re bene gesta” fuvatni meg. 'S ugyanis, szinte minden embernek elve: gyarapulni, gazdagulni; de azért még sem gyarapul, gazdagul mindegyik, mert többek közt „modora” hibás; elv szerint kiki egészséges akar lenni, de egyedül visszas modoránál fogva nem egy vajmi nyavalygó; a' szépeknek tetszeni, minden talpra esett fiatalnak „elvé”, ámde az egyik habár kondorhaju Apollóhoz hasonlít is, azért még sem pythiai győztes, ha modora rozsz, midőn viszont nem egy Silenus-képi jár bájoló varázsszal, ha modora „lelkes”. Háboruinkban: győzni a' törökön, megszalasztani a' francziát, volt a' változhatlan elv, de biz azért még is eljött Budáig, Győr-ig, sőt Bécsig a' kontyos, a' franczia pedig kétszer látogatott meg a' monarchia szívében, 's Győrnél — közlünk maradjon a' szó — vajmi rutul megtörte az „elvet” 's nekünk csak később jutott egy kis szerencsével és jobb modorral osztlányrészül, Dunán túl nyomni a' törököt, 's visszafizetni a' francziának a' kölcsönt.

Szintígy vagyunk: alkotványunk és nemzetiségünk terjesztésével; minthogy „elvilég” a' nagyobb rész — mert egyedül a' megcsontosult ó-szeműek, meg a' kötelesség-felejtett elfajult magyarok képeznek itt kivételt de többséget nem — mind alkotványt szélesb alapokra állítani, mind nemzetiséget szilárdítani, terjesztetni egy iránt sovárogo.

Mivel azonban minden jobb magyarnak ez az elve, és in ultima analysi minden fádalmainak ez a' czélja, minthogy egyedül tágasb alkotványi és szellemdús nemzetiségi alapokon virulhat vérünk férfias nemzeté, azért épen nem következik, miszerint minden így érző magyarnak cselekvése célzavezető is legyen, de épen úgy ront egyiken mint másikon a' kontár fölfogásu, valamint nem egy jószándéku de silány tudományu gyógyász is inkább népesíti a' temetőket, mintsem szaporitná a' kigyógyultak sorát.

Legyünk ez okból végképi tisztában — és ez alkalommal főleg „nyelvünket és ezzel egybefüggő nemzetiségünket tekintve” — hogy valljon mikép ápolhatjuk és növeszthetjük azt legbiztosabban sőt egyedül. 'S mert ez életkérdés, állítsunk okot ok ellen, 's ne illyest: hogy például nekem májam beteg; 's már megbántam mit tettem, 's most csak macacsságból folytatom a' vitát, bizonyos viszketegből, mellyet a' német Örcy-füberey-nak nevez'sat. Prókatori fogásoknak allegatióknak ez mind beillhetik, nem akarom tagadni; ámde mikor egyik palladiumunk biztosítása körül forog szó, akkor éles fegyverekkel szükség a', valót „minden szemfényvesztésből kifejtteni, mintsem voltak mind azon okoskodások, mellyek academiái beszédem óta előmbegördítének annak megmutatására, hogy „nemzetiségünk ügyének ártottam legyen.“

Én ma is azt hiszem, a' mit hittem, mióta gondolkozni tudok, és ekkép academiái beszédem alkalomával is — mit be tudok bizonyítani — hogy a' magyar csak úgy boldogulhat, ha szellemlileg magasb, és viszketegi és éretlenségei által reactiót maga ellen nem bőszt. Hiába is törekszik és izzadoz Pulszky Ferencz et C' ez okból előbbi és mostani mondatimat es iratimat ellentétbe hozni, és engem ez által a' következtelenek sorába állítani.

A' magyar, mielőtt Magyarországnak a' magyar nyelv törvény nyelve lett, olly igazságtalan, olly természetelleni állásban volt, hogy — ámbár soha sem vagyok az erőtetésnek barátja, de a' persvasiót mindig

jobb célhozjutási szernek tartom — még is elértem, mikép akkor nem egy méltatlanságnak lön kitéve Magyarországban a más ajku, a nélkül hogy ezt igen kárhoyzatni és a más résznek igen fájlalni különös joga lett volna. 'S pedig, mert az igazságtalanul érintett, hála az égnek, mai időkben, mikor Dionysusok bármily alakban a civilisált körökben nem létezhetnek többé, bátran sőt tán egy kissé tulsapongólag is felkiálthat, ha gyám nélkül érzi magát. Ennyire fejlődött ki a közvéleménynek hatalma! úgy hogy a társasági viszonyok legalsóbb fokán álló is, ha az igazságtalanul velebánást panaszlani bátor, némileg hatalommá válik, melyet kárhoyzatni vagy éppen visszatorlasztani senki nem mer.

És ha ez egyeseknél áll — 's milly szerencse az emberiségre nézve, hogy ez legalább a civilisáltabb nemzetek közt létezik 's naprul napra isteni áldáskint tágabb kört foglal — ugyan ki kárhoyzathat egész népet, mellyel nemcsak igazságtalanul bánnak, hanem melly egyenesen életeért vívni kénytelen; 's ki lehet elég méltatlan panaszt emelni tulságai ellen, mellyekbe önmegmentési küzdései közt esik? Azt hiszem, a lelkes nem.

És ez vala csak kevéssel ezelőtt vérünknek esete, úgy hogy ha tulsásaink általján véve boszantók valának is, még sem szülhetének aránylag nagy kárt, mert nem volt nagy visszahatásuk; visszahatásuk pedig nem volt azért, mert a mellett hogy rugékonyság-nélküli ólomidőkben éltünk csak kevéssel ezelőtt, a méltányosb idegen fel is fogta „jobbainknak“ nemes lelkületét, mellyhez képest ez vérünket bukni, enyészni nem hagyá, és így természetes, hogy tulságainknak heve megmentési küzdéseink közt nagy csorbát érdekeinkben nem üthete, minthogy valódilag egyedül a méltányosb résznek hozzájárulta által, melly minket nem kárhoyzathata, fejlődhetik ki tartós és eldöntő közvélemény.

Én magam kétségbeesve, hogy nyelvünk soha nem fogná elérhetni diplomatikai állását, sok évig nem szünő ingerültségben éltem, 's röviden de azt hiszem elég világosan kifejezve olly hangulatban voltam, mint a millyben lehet sülyedő bárkában ülő atya, ki kész abból mindenkit kivetni csakhogy vért megmenthesse. 'S ha igaz hogy egészen megtörött reménynek is lehetnek magasztos pillanatai, miszerint a derék, habár minden vesztve van is, még sem hajol, sőt életét egy hajszálra függeszteni kész, hogy legalább becsületét mentse: akkor minden igazságosb és lelkesb előtt valóban sokkal engedékenyebb bírálatot érdemlenek nemzeti családunk mindazon egyedei, kik nyelvünk körüligenis heveskedtek, mint azok, kik azt elefejték vagy csak hanyagon ápolák; vagy jobban mondva: ha dorgálást érdemlenek a hevesek, akkor csak szánni vagy megvetni lehet a hazát-felejtett korcsokat.

Ámde a magyar nyelv diplomatikai állását kivíta. Beteljesedtek azon remények, mellyek csüggedni vagy mindent koczára eresztetni nem engedének, mellyekről fiatal azonban nem igen itélhet, ha korosabbak helyébe nem bírja magát képzeli, mert még felette sok a teendő, és az, ki minden egybehasonlítás nélkül itél a mai csak bágyadtanviruló esereültetvényről, az természet szerint nem igen fogja bámulhatni annak felvirultát; de a ki tudja, mert látta, milly kopár mező volt csak kevéssel ezelőtt a magyarság, 's mennyi megtörhetlen gond, békétüres és férfui szilárdaság kívántaték meg, hogy „ismét élet felé forduljon vérünk“, az kimondhatlan kéjézzettel van eltelve, hogy csak ennyire is jutánk, ha szive honáért valóban őszintén buzog, és a benne lakó indító-ok egy kissé több, mint a legujabbkori közönséges magyar vis motrix, t. i. vérünknek azon rut nyavalyája, melly mint átok keresztül vonul egész nemzeti életünkön, 's mi nem egyéb — valljuk meg és javítsuk elvégre magunkat — mint gyermeki hiuság és gyáva hínhajhszat.

Azért azonban, mert örömmel tanusítja a kiábrándult vérünknek az élethez visszafordultát — értsük egymást — azért, azt hiszem, egy józan gondolkozásu, ki csak egy kissé nagyobb szabásokként itél „egészséges nemzeti létről“, sem fog nyelvünknek és egyáltalában nemzeti állásunknak mai, valóban még mindig nyomorult állásával beelégedhetni. Nem nem, nekünk még sokkal több kell, sokkal több, úgy hogy egykor, ha mi nem is — mi lehetetlen, mert a lassu nyavalya által megtörött csak lassan léphet vissza az egészségre, és ez axioma — legalább utódaink, viruló lombosok alatt állván, öncsalás nélkül és más népektől becsülve elmondhassák: „Mi is nemzet vagyunk, nem többé egy magában agyarkodó, maga

magát szünetlenül fertőztető, magán segíteni nem tudó, 's minden mást még is lenéző vadraj, de nemzet, melly családi becsületét a' selejtesek irgalmatlan kilökése által naprul napra tisztább mezőre helyezvén, de csak hajszálát sem fogja érintetni hagyni büntetlen, ámde mint a valódilag erős és azért igazságos, másnak sem áll utjában.“ 'S e körül forog a dolog, minek felvilágosítását hova hamarább folytatandjuk.

Gr. Széchenyi István.

Budapesti napló. Holnap követválasztási gyűlésünk leend, 's a két városban különkülön külön hírek keringnek a bekövetkezendő corteskedésekről; mi azonban erősen hiszszük, hogy Pestmegyében nem sikerülend a sötétség ördögének a konkoly és burjány elhíntetése. — Jerney János m. tud. társ. rtag egy két hónap mulva a moszka birodalomba utazandik, hol eleink ősi lakhelye iránt nyomozásokat szándéka tenni. Jerney ur e fontos kérdést számos év óta legelső életföladatának tekinti, 's nagy készütségtől a lehető legnagyobb sikert várhatni. — Bloch Móricz szinte külföldre utazott; távozása előtt éjzenével tisztelék őt meg némely barátjai. — Mult vasárnap Budán, a krisztinavárosi Horváthkertben ünnepélyesen avatták föl az új deszkabódét, mellyben nyáron át német színeszek fognak játszani. Az ünnepély mellékdarabja volt a hajdani elhíresült soroksári komédiának, 's a sok száz néző ugyancsak megbánta tiz jó krajczárját, mellyért mintegy 40 ácslegény idétlen kurjongását kelle hallgatnia. A bódén nemzeti színeink lobogtak, 's ennel fogva nyugodtak lehetünk már nemzetiségünk jövendője iránt; ámbár vannak, kik azt mondják, hogy valamint például, francia hajónak nem szabad angol lobogó alatt vitorlázni, ugy német komédiát sem igen illik magyar nemzeti zászló alatt játszani. De hiszen nekünk ez is jó, a magyar még a morzsát is megköszöni. — Mult kedden a józsefvárosi Fuvárosutczában 9 óra után tűz támadott, 's dicsérve említhetjük, hogy fél óra is alig telt el a tűz kiütése után, midőn az oltóműszerek már megjelentek a helyszínén. — A pesti könyvárusok egyikénél e napokban bizonyos olvasó vagy társalkodó könyv jelent meg, mellyben több irónk munkáiból is foglaltatnak egyes művek, még pedig az illető szerzők tudta és megegyezése nélkül. Ugyanezt tapasztaltuk már egy pár nagyobb kalendáriumban is. Itt nincs hely e tett jogtalansága hosszú vitatására, de annyit mégis kérdezhettünk, hogy vajjon méltányos é irónk műveit így eltulajdonítgatni, 's azokból nyereséget huzni, míg az iró az alatt talán koplalhat is? Országos a panasz irodalmunk lassu emelkedése ellen, de ugyan mit tett eddig annak előmozdítására az ország? A ki egy pár kukoriczaesőt vagy tyukot elesen, azt megbüntetik, a ki pedig az iró átvirasztott éjszakáinak keservesen szerzett gyümölcseit elesipegeti, 's belőlök meggazdagszik, azt senki nem fenýíti meg, 's az olly emberek azután még példátlan szenteséggel egyenesen kimondják, hogy efféle tettek ellen nincs törvény, 's hogy annál fogva szabad azokat elkövetni, mikép nem rég egy német szerkesztő nagy nyugalommal mondá! Az egész ország indítványoktól harsog, mindenkinek jogot szándék osztogatni, 's csak az iró az, kinek szellemi tulajdonát senki nem készül a kalózok ellen ótalmazni. Pedig, ugyan kinek legyen kedve írásra, ha fáradságát bücsületesen nem fizetik meg, 's kinek legyen viszont kedve az irót jól fizetni, meddig tudja, hogy ekké meg szerzett jogát bárki is kedve szerint bitorolhatja? Bizony ideje már, hogy e tekintetben is történjék valami, 's nem ártana talán ha az irók illő helyen, 's tán ezügyben a hazai törvényhatóságokhoz is folyamodnának. — Tegnap jelent meg a Külföldi Regénytár 9ik kötet, mellyben „Twist Oliver“ első része befejeztetik, 's a 2ik megkezdetik; a 10ik kötet még e hó folytatában jelenik meg. — Bartha ur a színészi pályáról lépni szándékozik; nemzeti színészetünk benne igen használható, 's több szerepre nézve hamarjában nehezen pótolható egyedet veszít Husvétkor Barthán is elhagyja nemzeti színházunkat, ohajljuk, hogy csak lehető legrövidebb időre, mert távozását valóban szinte sínyleni fogja annyi gát ellen küzdő intézetünk. Mochonaky Amália is távozik színházunktól, 's ez is sajnos veszteség, mert eddig annyira képezte már ki magát, hogy ezentul valóban örömmel lehetne őt hallani. Reményljük azonban, hogy az igazgatóság, melly eddig igen példás buzgalmat tanusított nemzeti színházunk emelése körül, iparkodni fog e veszteségeket lehetőségig kipótolni. Egyszermind örömmel jegyezzük fel, hogy színházunkban a páholyok nagyobb része az országgyűlés és nyár

daczára is, kibérelteték; ezenkül földszinre mintegy hatvan budai tisztviselő bérelt helyet, mi világosan tanusítja, milly jó szellem uralkodik dicasteriumaink tisztviselői közt. — A budai Casino april 2 — 3iki közgyűlésében igazgatóvá: Ambrus Mihály helytart. tanácsos, aligazgatóknak: Frankenburg Adolf és Geöcz Aloiz; jegyzővé: Jászay, pénztárnokká: Roeszler Móricz; 's könyvtárnokká: Holczzer István választattak. A társaság pénzügye olly jó lábón áll, hogy 700 pgő forint már tőkésített. — Mult kedden sajtyszerű mulatságokban részesült Magyarország fővárosának közönsége; a nemzeti színházban ugyan a nemzeti Conservatorium megalapítására olaszul énekeltek; a pesti német színházban magyar nemzetiség fölébresztésére francziául játszottak, még pedig valóságos francziaországi francziák, Budán pedig, Mátyás király hajdani fénylakában német operát énekeltek, 's a műlovarkörben angol és arab lovak futottak. Hát a magyar hol marad? Szokott helyzetében: sem künn, sem benn, mint az ablakfa. 'S midőn két német a francia játékszíni czédulát a német színház kapuja mellett olvasá, az egyik rémülten kiálta föl: „Nagy isten! mit látok! Tehát csakugyan színházunkban játszának már a magyarok?“ Neki t. i. a francia czédula magyarosan hangzott, pedig talán atyja is Pesten született! — Budán e napokban egy kézműves, néhány forintnyi veszteség miatt, föbe lötte magát; Pesten pedig egy fiatal tisztas asszony, miután huzamosb időig ismétlé, hogy leírhatlan undorraí viseltetik az élet ellen, kést szurt keblébe; ez esemény annál sajnosb, mivel rövid idő mulva anya leendett a szerencsétlen asszony. — Játékszíni krónika: nemzeti színpadunkon mart. 31dikén adaték „Bájital“ dalj. 2 felv.; april. 1sején Lendvay jutalmára bérszűnettel először „3ik Richard“ szomoru. 5 felv., Shakspeare után angolból ford. Vajda Péter, az egész előadás legnagyobb szorgalmat tanusított, 's az elrendezés is dicséretet érdemel; Lendvayt ezüst tálcán smaragd gyűrűvel és repkénykoszorúval lepték meg tisztelői, 's a zajos taps mindaddig tartott, míg a rendező végre kilépett, 's a nagyszámú közönség kívánatára a derék művészt megkoszoruzta; 2ikán „Ördög Róbert“ dalj. 5 felv.; 3ikán „Kalapos és harisnyatakács“ bohózat 2 felv.; 4ikén az alapítandó Conservatorium részire bérszűnettel 's fölemelt belépti díjak mellett „Belizár“ dalj. 3 felv.; Hasselt-Barth assz. Antonina szerepében szívességből működött, 's tapsözönnel árasztatott el; 5ikén hangverseny ugyan e czélra; 6ikán „Péncz, dicsőség és nők“, Vaudeville 5 felv. — Irinyi József fiatal hazánkfia mult szerdán érkezett vissza külföldi utazásából, miután Berlinben 's Párisban több hónapig, Londonban pedig 7 hétig tartózkodott. Uti jegyzetei világot fognak látni, 's jelességükről kezeskednek érdekes levelei, miket Berlinből 's Párisból az Athenaeumban közölt. —

Magyar tudós társaság. — Pák Dénes, az orosházi urodalom tisztartója „Yadásattudomány“ czimü, Budán 1829ben megjelent két kötetes munkájából, mellynek előfizetési ára 2 pgő ft volt, nyolezvanöt példányt a m. academiának ajánlott fel azon végből, hogy azok eladtván, áruk e nemzeti intézet pénzalapja neveltetésére fordítassék. A példányok Eggenberger J. és fia academiái könyvárusoknál tétettek le, 's mind ezeknél, mind a két haza egyéb könyvárusai által is 2 pfton kaphatók. Pesten, aprilis 4kén 1843. **Dr. Schedel Ferencz titoknok.**

Pesti gyűlés. — Vége. — Az apr. 3án végzett közgyűlés által elfogadott hosszas követutasításból előbbi közlésinkhez még ezen főbb pontokat emeljük ki: 1) A kereskedés emeltetése végett igyekezzenek a követek mindjárt a kir. előadásokra adandó válaszban annak korlátolt állását előterjeszteni, a harminczadvám jelen ingatagságát elhárítani, 's a kereskedés bonyolult részleteinek bővebb megvizsgálatása végett országos választmányt sürgessenek, melly a védvámrendszert elvei szerint a jövendő országgyűlés elé kimerítő javaslatot teendjen; de vannak e' terjedelmes tárgy körül olly pontok, mikről már a jelen országgyűl. okvetlen rendelkezni kell. Illyen az 2) hogy az 1840: 16. t. cz. 2. §-i pontjának, melly a kir. városokban a kereskedés elkezdhetésére az eddigi gyakorlatot hagyja meg további rendelkezésig, megszüntetésével, a kereskedési jog mindenkire, tehát a kir. városok lakosira is terjesztessék ki. 3) A' czéhek eltörlesztését Pestmegye már két országgyűlésen sürgette, 's azt jelenleg is elhatározta azon hozzáadással, hogy az ipart nagyon előmozdító egyesületi szellem továbbra is fenntartassék; mihez képest szabadjon egymástól bár mesz-

sze lakó
a köztör
illy egyes
gyenek
Hogy ped
jenek me
minélfog
ros képes
egyesül
járulás á
(ott. 4)
tak: a)
rulni 's
minimum
az utván
kijelölt
joga legy
révjogok
útvonal
ltanácsr
mellynek
tetni, a'
eső törv
egyes t
zék nem
tendő p
pedig az
a' törvé
a' szom
meghat
gyere e
ha azon
az utván
lyen ut
nézve a
törvény
ben kij
délyt 's
's az or
pénztár
szükség
előtt F
vonaltó
épiteni
ország
naplók
gyében
Erdély
Az ors
jék; a
szabás
pftnál
nyok k
tassék
gos vá
leve a
vetekü
Ürmér
9. t. c
kamat
gyülés
vizsgá
huvé
lyes b
zenek
Az elő
ő felső
gyüle
(vagy
költsé
posta
zák:
az int
dő po
bányá
függe
nő za
gyüle
tárgy
tárgy
A' L
ha ne
volná
átvál
gazd
tessé
metál
irass

sze lakó mestereknek egyesületbe lépni 's magok közt a' köztörvények értelmében szabályokat alkotni, de az illy egyesületek tagjainak mások fölött előjogai ne legyenek 's élelmi keresetben senki se korlátoztassék. Hogy pedig ezen egyesületek céljoknak jobban feleljenek meg, arra példányintézetek igen czélszerűek; minélfogva az iparszabadságot biztosító törvénnyel szoros kapcsolatban látszik lenni a' m. gazdasági és ipar-egyesület, melly két intézet e' végből országos hozzájárulás által pártoltatni 's országossá tétetni határozottak. 4) Országos utak és hidakra ezen elvek alapítottak: a) Országos utak 's hidak építéséhez mindenki járulni 's használatuktól fizetni tartozik. b) Az utvám minimumát 's maximumát a' törvény szabja meg, ugy az utvámházak egymástól távolságát is; az országosan kijelölt utvonatokban eső vizeken a' közállományának joga legyen kármentesítés mellett a' már létező vám-és révjogokat kisajátítani. c) Az országos kereskedési utvonatok meghatározatván, azokrai ügyelés a' m. k. hánácsnak külön szakát teendő testületre bizassék, mellynek tiszte legyen az építendő utak tervét elkészíttetni, a' költségeket kiszámíttatni, és azt a' vonalba eső törvényhatóságok közt felosztani. d) Megyék 's egyes törvényhatóságok joga 's köteletségéhez tartozzék nemes és nem nemes népe közt a' munkát 's fizetendő pénzt felosztani, teljesíttetni 's behajtani; ha pedig az ut elkészült 's rá a' törvény vámházat rendelt, a' törvényszabta maximum 's minimum közt az utvámot a' szomszéd megyék 's országos hatóság befolyásával meghatározni; ezen vám pedig mindaddig, míg a' megyére eső egész vonal elkészült, ezen utra fordítandó; ha azonban a' vonal a' megyében már egészen elkészült, az utvám az országos pénztárt illesse, mellyből aztán illyen utak jó karban tartassanak 'stb. 5) A' vasutakra nézve az 1836: 25. czikkbe vetett reményekben a' törvényhozás megsejtelésközvén, a' RR. azon törvényben kijelölt vonalokra nézve a' magányvállalati engedélyt 's a' bécs-triesti vonal iránti tervet megszüntetni, 's az országos vaspályákat a' fentebb tervezett országos pénztárból építtetni kívánják. Mivel pedig valamennyi szükséges vonal egyszerre nem építhető, mindenek előtt Fiumétől Vukovárig vagy Eszékig, aztán ezen vonaltól Pestig, 's ismét Pesttől Debreczenig kellend építeni. 6) Sajtószabadság hathatósan kívántassék, országgyűlési hírlapok szerkesztésének 's országos naplók gyorsírók által vitessenek. 7) Népnevelés ügyében a' választmány munkálata tárgyalassék. 8) Erdélyi egyesülés hatályosan szorgalmazassék. 9) Az országgyűlési terheket a' képviselt osztályok viseljék; az országgyűlési szállások fizetessenek, de ár-szabás mellett, mi naponként egy követi szállástól egy pftnál nagyobb ne legyen. 10) Országos választmányok kiküldetésénél a' két tábla közt kellő arány tartassék. 11) Torontál indítványa értelmében az országos választások alá eső hivatalokra kijelöltek nevei e' leve a' megyéikkel közöltessenek. Mihez képest a' követeknek meghagyaték, hogy koronaöri választásnál Ürményi Ferencz ö' exejára szavazzanak. 12) Az 1840: 9. t. cz. ugy terjesztessék ki, hogy szóbeli peruton a' kamatok végetlen sommáig hajtathassanak be; országgyűlés alatt nemcsak felebbvitt hanem táblai perek is vizsgálat alá terjesztessenek a' főtörvényszéken, 's ez husvétutáni törvényszakban üljön össze. 13) Személyes becsület biztosíttatása végett követ urak igyekezzenek az eddigieknél alkalmasb törvényt alkotni. 14) Az előleges sérelmek 's kívánatok iránti k. válaszokat, ö' felségének az ország keblében lakását 's az országgyűlésnek Pesten tartatását szorgalmazzák. A' Pesten (vagy inkább Budán) építendő országházra szükséges költségajánlás iránt további utasítást várjanak. 15) A' postai visszaélések megszüntetése végett szorgalmazzák: hogy a' postabér felét a' feladó, másikát pedig az intézvényes fizesse; az országban mindenütt elegendő postahivatal állíttassék; végre hogy hazánk postai, bányászati és kamrai intézetei az ausztriai felügyeléstől függetleníttessenek. 16) A' tisztválasztásokkor történő zavarok megakadályoztatása végett, a' mult országgyűlésen volt kerületi választmány munkálata kerületi tárgyalás alá vétessék, de mielőtt országos ülésileg tárgyalatnék az, a' megye RR-eivel közöltessék. 17) A' Ludoviceum életbeléptetése szorgalmazassék, mi ha nem sikerülne, szólíttassanak fel az alapítók: nem volnának é hajlandók ezen intézetnek műegyetemmé átváltoztatására. 18) A' magyar kir. egyetem mind gazdálkodásilag, mind tanszerűleg czélszerűen rendeztessék; a' pécsi főiskola alapítványi oklevélnek előmutatása sürgetessék. 19) A' lengyelek ügyében felírássék; az 1791: 26. t. cz. 14. §. Horvátországra

nézve módosíttassék. 20) A' külföldre utaztatás szabadsága az illető törvényhatóság bizonyítványára törvény által biztosíttassék. 21) Indítvány tétessék, hogy jövőben minden évben törvény által meghatározandó napon Pesten országgyűlés tartassék. 22) A' zsidók felszabadíttatása mult országgyűlési törvényjavaslat szerint ujabban sürgetessék. 23) A' testvérhatóságok körlevelei közül pártoltattak: Hajdukerületé az óhitűek egyházi könyvei iránt, Beregnak a' postailatar-tóztatás miatti sérelme; Tornának a' magyar utlevelek, Csongrádnak a' mértékek egyenlősége, Turócnak az egyházi személyek örökös főispánságai, Veszprémnek a' színház ügye, Szabolcsnak az ásványgyűjtemény, Árvának az ügyvédi vizsgálat iránti felszólításai, 's még több megyéé, mik azonban már előbbi közlésinkből tudatvák. Nem pártoltatott Veszprémnek az országgyűlési nyilvánosság korlátoztatása, ugy szinte a' hazai közbátorságnak nemesi fölkelés általi fentartatása iránti javaslata. —

Honti közgyűlés tárgyalati ezek voltak: 1) f. évi január 4iki közgyűlésünkben a' mult év dec. 13diki közülés határozatával egészen ellenkező fölterjesztés történt. 2) Nógrádnak a' jeges hatalom terjesztését velünk tudató 's annak veszélyes eleme, és tulsúlyu befolyásának korlátozására felszólító levele országgy. választmányhoz utasíttatott. 3) Nyitrának az előfogatókat visszaállíttatni kívánó felszólítása következtében a' jár: szbiróknak meghagyatott hogy az adózók az előfogatók el vagy nem törlési véleménye 's kívánatáról magoknak biztos adatokat szerezve, eziránt a' megyét bővebb intézkedés végett tudósítsák; 's hogy e' jónak vélt több százados patriarchalis intézkedésünk a' nép javával 's a' posse ad esse okoskodva elévült belégyezésével nem történt, az a' beadott szbirói tudósításból csakugyan kiviláglik; mert a' töled és hozzádra kényszerített adózó — az előfogatók eltörlését most nálunk csakugyan hasznosabbnak találja. E' gyűlés óta mennyire simulánk nem elv és köz-ügyben ugyan, mert ezt simítani nem lehet 's nem szabad, de barát és egyetértési viszonyokban, azt az első alisp. böles tapintatu vezérlete 's más tiszta jellemű egyedek hatályos befolyása, mit egy béke 's kölcsönös méltánylás édenévé varázsolt 's utóbbi közgyűlésünk eléggé tanúsítja; melly első évnegyedes közgyűlésünk a' szokott elnöki megnyitó beszéd után T. A. k. t. indítványa következtében a' Rk. által kinevezett 's megeskett mérnökünk jóváhagyás végett főispán ö' exc. elibe terjesztett. — Politikai helyzetünk, nemzeti 's így erkölcsi nagyságunkat kivíni ohajtó pietásunk vagy talán borús érzetek jövődjé gyűjtött most tanácskozásunk alá a' testvér megyéktől többnyire politikai létünket biztosítani kívánó felszólításokat. „Accidit in puncto quod non speratur in anno“ e' kérés mondas bús sejtelmít éber figyelemmel kíséré más eddig is Gömörnek érintve az illyr tisztújítást, s az aldunai tartományok emancipatioját tárgyzó levele, melly valamint Liptónak Szerbiajövendője biztosítására, nehogy az orosz birodalom naponkinti gyarapodásával saját alkotmányunk káros befolyások örvényének legyen kitéve — sürgető lelkes felszólítása is az orsz. választmányhoz utasíttatott; továbbá Tolna nemzeti lelkesedés és emberiség tolmácsolta levelének azon része, melly az orosz birodalomban lakozó katolicusok sorsa enyhítésit tárgyalja, pártoltatott, de azon felszólítás, hogy Szerbia, mint Magyarországhoz tartozó tartomány, ö' felségéhez intézendő felírás következtében csatlótatnék hazánkhoz, nem pártoltatott, mert háborut a' mint mondva volt nem akarunk. — Szabolcsmegyének az országos választmányok munkálait részletenkint a' hazával közöltetni kívánó felszólítása pártoltatott. Pozsony város az országgyűlési szállások fizetésit sürgető levele a' sz. fejérvárral együtt, melly az összes polgárság által választott követnek szavazásjogot adatni kíván, az orsz. választmányhoz utasíttatott; Morva, Ausztria, Szilézia — a' náluk már végehez vitt cigány-honosítást tudató levelei következtében a' megyebeli cigányok miképeni polgárosíthatása választmányra bizatott. A' népnevelés ügyét két hirtársági intézvény érdekli, mellyek elseje a' megyének e' tárgy körül tett intézkedését roszalá, 2) csupán ez intézkedések eredményit kívánja fölterjesztetni, mi hogy részletek felvilágosításával is megtörténhessék, a' népnevelési választmányának biztos adatok előmutatása hagyatott meg. — E' tárgy szent kötelességű vitatásakor volt, ki az adózót morális nagyságának elérhetőse végett sem akartó csak 1 kral is terhelni. Továbbá belintézkedésink közt azon indítvány — mikép a' bécsi theresianumba protestans ifjak is vétessenek be, az országgy. választmányhoz utasíttatott. Egy szbiró tiszti

jelentése következtében a' községek bírától a' testi büntetést gyakorolható jog, minthogy ezen hatóságokkal visszaéltek, elvétetvén, 1 tb. indítványa folytában helységenkint a' halasztást szenvedhető vétkeket a' most létesített fekete-könyvbe feljegyzendők, ugy ezen mint más kisebb kihágásokban bíráskodási jog a' kerületbeli tisztviselőket illetvén; egy, vajjon csak törtévény mellett eszközöltöt egyes házassági eset megvizsgálására egyes biztosság nevezetett, végre valamint elnök alisp. előadása következtében az ezental a' megyei árvák eladandó vagyonaikból származandó pénz nem a' honi pénztárban őriztetni, hanem kamatozás végett a' pesti takarékpénztárba fog adadni: ugy F. M. tb. indítványa folytában a' szóbeli pereket végrehajtásuk előtt felsőbb helyre küldetni kívánó parancsok mint sérelem, a' hatóságokkal közöltetik 's mennélelőbbi orvoslás kéretik. Mart. 16án tartott közgyűlésünkben a' nm. kancellaria intézvénye tudunkra adá, mikép főisp. székhelyi Majláth György ö' excell. azon kérelmire, hogy országbírói halmos foglalatossági tekintetéből, e' megye folytonos 's közvetlen kormányátul fölmentessék 's ennek igazgatása főisp. helyettesre bizassék, főisp. helyt. vá. Luka Sándor nevezetett, kit is eln. alisp. vezérlete alatt egy jeles választmány e' napokban üdvözle; leküldetett e' főhelyi intézvényvel egyszersmind a' helytartó által leteendő eskü — de megyénk Rdei ragaszkodva az alkotványos törvény által megszabott eskühez — a' leküldött esküforma nem fogadtatott, előisp. válasz által az általunk fölterjesztett mérnök és t. orvos-hivataljaikban megerősíttettek. Debreczen körlevele a' városok coordinatioja iránt a' 16 szépei városnak tettleges visszacsatoltatásukat ohajtó levelivel együtt az orsz. tárgyakkal foglalkozó választmányhoz utasíttatott. A' rendőri törvények értelmében 800 p.ftból álló rendőri bírság nyújtott be a' bati járás fbrja által, végre a' hús ára 9 — 10 és 12 kr-ra emeltetett.

Horváth Miklós.

Pozsonyi közgyűlés. Pozsony megye mart. 6 — 14keig közgyűlést tartván, következő nevezetes tárgyak fordultak meg szőnyegen: 1) Főispáni helyettes ö' mlga levelének nyomán a' tartandó tisztválasztás határnapja f. apr. 20ra hirdettetett. 2) Híllás érzéssel fogadtatott Pálffy Antal hg. ur lelkes bőkezűsége, miszerint ö' a' megyeház 's tömlöczök építésére háromszor annyit ajánlott, mint mennyi a' mult országgyűlési követek napdíja fizetésével együtt aránylag rá esett 's ezen felül a' Váralján levő udvaráni termeit az építés ideje alatt a' megye használatára engedni sziveskedék. 3) Alispáni jelentésből arról értesültek a' RR., miszerint e' megye pártfogása alatt álló pozsonyi takarékpénztár kezelése alatt mult évben 674,694 ft. 1 kr. fordult meg, mi a' mostani uzsorás világban annál nagyobb jótétemény, mivel ezen pénztár 5 petre kölcsönöz. 4) A' közlegő tisztválasztás iránti rendelkezések vétetvén tanácskozás alá, mivel a' megyei terem olly roszt állapotban van, hogy benne tisztválasztást nem igen tarthatni, primás ö' hgsége megkéretni határozott, hogy e' végett lovaglóiskolai épületét átengedni sziveskedjék. A' választás módjára nézve pedig az szabott meg, mi a' követeknek utasítás adatott, hogy t. i. a' választás golyók általi titkos szavazással történjék. 5) Jövő országgyűlésen sajtótörvények ezen elvek szerint rendeltettek alkotatni: 20 ívet meghaladó könyv, ha a' kiadó és szerző nevének homlokán hordja, előleges vizsgálat nélkül nyomathassék, de ha a' szerző nevének el akarja titkolni, illyen könyv is eleve megvizsgáltatandó; 20 íven aluli nyomtatványok 's folyóiratok azonban csak előleges vizsgálat után mehessenek sajtó alá. Mihez képest minden törvényhatóság válasszon egyedeket, kik a' törvény értelmébeni eljárásra hittel köteleztetvén, az elejökbe terjesztendő iratokat haladéék nélkül megvizsgálni felelet terhe alatt tartozzanak; azon esetre pedig, ha valamely munkát a' sajától eltiltanának, a' szerző e' végett állítandó országos bírósághoz följevittel utján folyamodhassék, 's a' nátráltatásból eredett káraért kárpótlást is kívánhasson. Mivel pedig a' sajtó által is követhetni el vétkeket, mellyek fenyíttetésére büntetőtörvényt hozni elkerülhetlen; erről előlegesen csak annyi határozott, hogy olly iratok, mellyekben a' fejdelem szentséges személye ellen 's hazaárulásra ingerlés vagy az országosan bevett akármelyik vallás sértése foglaltatnék, leg súlyosb büntetés alatt tilalmaztassanak. Megjegyzendő pedig, hogy a' RR. ezen kedvezéseket csak a' hazában 's magyar nyelven írott munkákra ohajják terjesztetni, mi által a' magyar irodalom kimondhatlanul emeltetnék. 6) A' egyes házassági sérelmek megszüntetése tekintetéből, miután ez iránt már országgyűlési határozat

van 's a' törvényjavaslat ő fels. elé föl is terjesztett, jelenleg a' követek csak oda utasítottak, hogy arra a' kir. szentesítést sürgezzék. 7) Azon hosszas vitakozás után, mely Biharnak az egyházi tized iránti levele következtében keletkezék, utasításul adatott, hogy a' természetbeni tizedszedésnek, mint a' mezei gazdaság akadályának, megváltása oly kényszerítő törvény által eszközöltessék, millyen a' kilenced alóli örökös megváltásra javasoltatik. 8) A' kir. városokra nézve a' RR. elismerik ugyan, hogy őket a' törvényhozásban méltányos helyre állítani szükséges és igazságos; de miután a' városok belszerkezetébe idegen szellemű castalis hibák csuszak be, 's lakosaik nagyjából idegen nemzetűek, míg ez iránt czélszerű intézkedések nem történnek, addig a' városoknak törvényhozásunkba hatályos befolyás alkotványunk veszélyeztetése nélkül nem adatik; mihez képest a' választmány ez iránti javaslata nem is tárgyalatott, hanem előlegesen a' mult országgyűléstől ő fels. elé terjesztett azon törvényjavaslat szentesítése sürgettetni határozatott, mely szerint statisztikai adatok összegyűjtésére 's ezek nyomán a' szavazataránynak elrendeztetésére országos választmány lenne kiküldendő. 9) Ezután k. leiratok 's htanácsi intézvények vétetvén tanácskozás alá, olvasatott a' nm. htanács azon intézvénye, melyben a' megyét arra inti, hogy a' horvát- 's tótországi megyék latin leveleit is fogadja el; mire a' RR. ámbár Horvátországot hazánk kiegészítő tagjának tekintik, 's következőleg ha törvényink az egészről rendelkeznek, abba horvát atyánkfiait is befoglaltatni hiszik, mivel a' horvátok nyelvünkbeni járatlanságuk miatt annak rájuk is kiterjesztését még időelőttinek tartják, nehogy általunk lehetlenségre (?) unszoltassanak, határozatott, hogy ez iránti világos törvényhozataláig a' horvát megyéktől latin levelek is fogadassanak; Szerém, Pozsega és Verőcze megyék azonban, melyek országgyűlésen a' többi megyével egyenlő jogot gyakorolnak, magyarul szíveskedjenek levelezni. 10) Fehérmegye felszólítása nyomán utasításul határozatott, hogy miután az apróbb kongó pénznek oly sokféle értékű fajai vannak forgásban, hogy azok az alsóbb nép közt gyakran csalásokra szolgáltatnak alkalmat: a' krajczárokon kívül denárok is veressenek, melyekből 5 egy garast tegyen; végre a' magyar bányákból veretett pénzek magyar körirattal ékesíttessenek. 11) A' megbecsülhetlen hasznának ismert müegyetem felállítása országgyűlésen sürgettetni határozatott. 12) Némelyek kivánataira választmány neveztetett, mely Kliegel beütődő 's osztó gépeit megvizsgálván, jelentést adjon: vajjon a' közönség, mely e' találmányhoz sok áldozattal járult, jó sikere iránt táplálhat ő biztos reményt?

Tornamegyei közgyűlés. Évnegyedes közgyűlésünk mart. 5kén végződött, 's ámbár az országgyűlés küszöb előtt áll, nálunk mégis mindeddig csend uralkodik az országos tárgyakra nézve, 's többnyire minden illy közlemény az állandó választmányhoz utasítottatik; azonban nálunk is közelg a' megméretés ideje, mert az említett választmány már kitűző mart. 20ra munkálkodása kezdetét 's mivel a' körülmények sürgetendek, de az ujonnan kinevezett elnök isméretes buzgósága sem hagy kétkedni, már ezután folyvást munkás leendő a' halomra gyűlt tárgyakban. Bárcsak ki ne fogynánk az időből a' valóban századokra ható fontos országos kérdések kellő megvitatásában! az eredményt minden esetre közlendem; most a' gyűlésen előkerült tárgyakra. Legelsőben is elnök alispánunk elsorolá a' mult gyűlés óta érkezett tárgyakat rövideden, hogy a' Rdek azok közül, közhatározat szerint választhassák meg az előleg fölveendőket; de ezen kitüntetés egyiknek sem juttat, hanem csak a' szokott sor szerint kívántattak felvételni. Ezután a' téhő 20ki 's mult évi téhő 16ki kisgyűlések jegyzőkönyvei hitelesítettvén, egy katonai kihágás nyomozására vegyes választmány kiküldetése szorgalmaztatott a' htan. utján; továbbá a' honi pénztár rovására csupán adózók számára engedtetvén meg az orvosszerek megrendelése, minthogy e' czélt a' bírák által kiadatott bizonyítványok mellett nem érhették el, ezuttal azon intézkedés tételék, hogy a' szegénység bebizonyítása végett nyomtatott példányok fognak a' bíráknak kiosztatni 's azok által felelősség terhe alatt kiadatni, az orvosi rendelvények pedig azokra iratni. Számadási nehézségeit még meg nem fejtett egy régibb pénztárnokunknak e' megyében találtató birtoka zár alá vétetni; az idegláznak fogházunkbani kiütése miatt pedig a' beteg, könnyebb vétségű rabok, felgyógyulásukig haza bocsátatni, a' nehezebb vétségűek számára pedig ideiglenes betegház rendeltetett, — de már

a' betegség teljesen megszűnt. Olvasatott ezután az udv. kancellária f e d d ő kifejezésekkel irt leirata, — melyben a' polgári pörök lajstromának mindeddig föl nem küldetése rosztaltatik; melyre azon okból, hogy ámbár a' Rdek ő fels. főügyelői jogát e' részben elismerik, de olyan parancs nem teljesítéseért, mely törvényen nem alapszik, ily feddő kifejezéseketsérelmeseknek látván felirást határozat. A' dohány-termesztésről kívánt tudósítás iránti körlevélre pedig megiratni határozaték, hogy e' megyében nem természetvén annyi, hogy kereskedés tárgya lehessen, annak állapotja felőli tudósítást fölöslegnek tartják. Érzékeny megilletődéssel vették más részről e' megye Rdei a' valóban nagy erőfeszítéssel 's roppant költséggel készített, 's talán a' honban páratlan szoroskői utra kért vámszedhetési engedelem megtagadását, kivált azon okok miatt, melyek épen az ellenkező részre nyomadókosak, mint p. o. az adózónép terhelhetése, holott a' nélkül épen nem képesek adózóink azt jó karban tartani; továbbá a' kereskedés gátoltatása, holott a' jó utért örömet fizet akárki és azon jobban haladhat; végre hogy a' vámszedési jog arra nem ruházható, pedig más megyék is bírnak hasonló joggal, még sincs a' vámjegyzék miatt panasz; de különben is nem lehet távol az idő, midőn mindnyájunknak járulni kell a' jó ut készítéséhez, vagy a' mások által készítettet fizetünk, e' tárgyban tehát ismét sürgetős fölírás rendeltetett. Rablajstromunkra tételtek észrevételek megfektése a' nm. htan. által tudomásul vétetvén, a' botbűntetések félévénként 30 botra csökkenteni rendeltettek; de a' RR. polgári kormányzók jogát a' törvénykezés és pörlekedésbe avatkozhatásra 's illy törvénykülső korlátozására a' független törvényszékeknek nem ismervén el, az új büntető törvénykönyv behozataláig az eddigi gyakorlatnál maradni 's erről a' htan. tudósítatni rendelék. Aggodalmat szült a' Rdekben nádor ő fens. levele is, melyben hírlí adja, hogy az országos pénztár kiürülvén, már 446 ezer forint kölcsönt vett fel, melynek fődőzése iránt intézkedést ajánl; erre annak nyilvánításával, hogy a' közigazgatás költségei az országos jövedelmekből, mint a' bányák, só, posta, harminczad, koronai jószágok 'sat., mint melyek a' kormány rendelkezése alá a' végett adattak, fődöztesse, az utasítások sorába jegyzés végett az állandó választmányának adatott ki. Nőgrádnak az orosz terjeszkedés, Liptónak hasonlag, ugyszinte Gömörnek is ezenkívül a' nemes-ség fegyverben gyakoroltatása tárgyában közölt felszólítási az állandó választmányhoz utasítottatik; a' Butler-alapítványt kért kezelése megtagadtatik a' htan. által; egy evang. atyától de kath. anyától származott 15 éves leányzó a' r. kath. hitbeni oktattatás végett az illető paphoz utasítottatik rendeltetik szinte a' htanács által; kit ugyan szülői nem akadályoztak, de a' leány megátalkodva vonakodik. Illy erőteljeseknek is véget vetne a' mult országgyűlés által fölterjesztett törvényjavaslat, 's ohajtható lenne annak minelőbbi megerősítettése. Kraszna 1839ben az országos pénztár létesítése tárgyában írott levelünkre most válaszolja, hogy akkor fog abba bocsátkozni, ha tetteleg visszakapcsolva leendő, mit sürgetni elhatározzánk; Hontnak kőszajtója eltöltetéséből eredett sérelme pártoltatni, Zabolos országos biztosságok munkálatinak szakaszonkinti közöltetését eszközölni kívánó felszólítása, mivel már e' részben felirtunk, tudomásul vétetni; — Biharnak a' bortized-megtagadásból eredett perek miatti sérelme pártoltatni, Varasznak latin levele visszaküldetni, Sz. Fejérvár és Debreczen városoknak a' kir. városok elrendezése tárgyában irt levelei, ugy szinte Pozsony városnak a' követi szállások bére fizetését kívánó felszólítása, Tolnának az orosz birodalombeli r. katholicusok nyomtatása és a' dunai tartományok sorsának ő felsége figyelmébe ajánlása iránti levele, Veszprémnek az országgyűlési csend és rend fentartása, 's a' nemesi felkelés állandósítása ugy szinte nemzeti színház iránti javaslata az országos tárgyakkal foglalkodó választmányhoz utasítottatik. A' hitő tanács által lefizeseteni sürgetett több rendbeli pénzekre, ugy mint a' veltesek fogyeriért 139 fr 2⁷/₈ kr, az 1817ben kölcsönvett 1750 fr., ugy a' moszka katonaság élmezéséből még hátralevő 6614 ftra nézve; a' nádor ő fens. által a' színházra tett ajánlás befizetését sürgető levelében érintett általános pénztelenség miatti nem fizethetés megiratni rendeltetett. Zala a' híres zágrábi illyr gnydalt megküldé, de érteni nem tudjuk, kár volt a' fordítást hozzá nem mellékelni! A' közelgő tiszt- és követválasztás tekintetiből alkottatott, vagyis csak meg-

ujtattott szabályok némi változtatással helybehagyattak; melyekben nevezeteseb változások, hogy nőszemélyek szavazatot nem kapnak képviselő által sem, külme-gyében lakos birtokok csak maga, de fiaik nem szavazhatnak; a' régi szerint, itatás, zene a' választás helyén, és zászlók hordozása, mint csabító 's pártingerlő eszközök 12 pengő forint büntetés 's illetőleg a' kijelöltetésből kihagyatás büntetése alatt tiltatnak. Majd megátjuk: lesz e' valaki e' nyilvánosság korában eléggé vakmerő 's a' közvéleménnyel 's közvégezéssel daczó, ki a' különben minden jóra, nemeresse vezethető köz-nemesiséget tévtutakra csabítani nem piruland! azonban annak nem is lenne nagy sikere, kivált szavazat esetén, mert titkos szavazás határozatott, külön színű ládákba, golyózással. Az adó-behajtása katonai erővel is megkísértetvén, kevés sikert mutatott, azért csak a' sürgetés maradt fen; de a' bírói számadások megvizsgálása iránt kemény rendelkezések tételtek; az adót elköltött bírák haladéktalan elégtelre, foglalás terhe alatt szorítottatni rendeltettek. Téli helyett tavaszunk vala; — bárcsak e' két évszak szerepet ne cserélt legyen! — L. M. —

Hajdukerületi közgyűlés. — Vége. — 8) Ugyancsak B. város abbéli aggodalma, miszerint, ha a' zsidók a' hajduvárosokba szabadon költözhetnek, sereggestül jövednek ide, hol több szabadságot élvezhetnek, mint jobbágy-helyeken, mely körülmény most is nagy mértékben mutatkozá, ebből bizonyosan a' népnek értéki 's erkölcsi sülyedése következendik, kéri az 1840: XXIX. t. cikknek körülményinkhez leendő alkalmazását országgyűlésileg annyival inkább eszközöltetni, mivel e' kerület helyében még eddig azon gyakorlat volt fen, hogy keresztvén sem vala kénytelen befogadni, 's szabadditkaiban részeltetni, most már az említett törvény-nyel a' zsidóknak több szabadság engedtetett mint a' keresztvén embernek, ez pedig a' törvényhozás testületnek czélja nem lehetett, nem volt: az utasításokkal foglalkozó küldöttséghez áttétet; azon kérelmére pedig, hogy bár az 1840: XXIX. tcz. rendelkezése alá a' zsidók polgári telkeket ott, hol az szokásban vagyon, vehetnek, a' hajduvárosi, mint adomány-nyal nyert javak, nem érthetnek, mégis némely zsidók ebben bizakodva titkon egy egy telket zálogba szereztek: legyen szabad a' városnak ezen zsidókat a' zálogos birtokból kivetni, 's ez által azokat a' szünteleni erőszakos betolakodástul némileg visszatartóztatni, a' rohanatás elkerülhetése tekintetéből küldöttség neveztetett, mely a' bepanaszolt zsidók által eszközölt alattomos szerződési okleveleket összeszedvén, 's a' dolgok állását jól megvizsgálva, a' folyamodó várost is meghallgatván a' dolog mibenlétéről jövő közgyűlésre véleményes jelentést adjon — 9) Husár 10 vltkron hagyatott.

Országgyűlési követek Mosony-megye részről. M. Óváron f. april 4dikén főispáni elnöklet alatt tartott közgyűlésünkben felolvastatván e' megyéhez mart. 29kén érkezett k. k. összehívó levél, a' RK követválasztáshoz fogtak 's köz felkiáltással sok éljenzés közt szeretett 150 alispánjokat Sötér Ferencz urat választák egyik követjöknek; de nem olly köz értelemmel választott a' másik követ, ugyanis miután sem a' felkiáltásból, sem kéz-felemelésből a' többség ki nem tűnhetett, titkos szavazás utján Króner Lajos főjegyző ur 8 szónyi többséggel választott meg követnek, a' szavazatok ekép levén felosztva: Króner Lajos 95, Zichy Aladár gr. 87.

Tornamegyei tisztujítás és országgyűlési követek: Egyszer valahára innen is jó hírt. April 6d. regg. 8 órakor nyitotta meg főispán ur a' tisztujítási 's követválasztási gyűlést, melyre a' KK. és RR. szép számmal gyűlének össze. Megszólításoknak hatása az alkalmaztatás mivoltában rejlik 's megszólító ügyessé-kétől a' siker sokat függ. Igy a' főispán azon megszólítása, hogy reményli e' napon Tornamegye KK. és Rei hajdani szép híreket 's hazaszerte tisztos nevéket előbbi fényébe helyezendik, értvén a' legközelebb folyt évek mostoha sebzésit, ama megszólítása mondom, mely nyílt magyar szíveséggel tételtek, megtermé a' kedves gyű-mölcsöt, mert a' megye KK. és RR. rövid harmadfél óra alatt mind a' tisztujítást mind a' követválasztást atyafisá-gos egyetértéssel bevögzék egy tiszteletre méltó loyális főispán alatt. Milly szerencse e' választás a' megyére, milly névdicsőítő a' haza előtt, a' jeles egyedek mutat-ják. Első alispán Döry Gábor, második Augusz Antal. Követek: Bezeredy István és Perczel Móricz. Isten áldja meg Tornamegye KK. és Rdeit e' nagyhatású vá-lasztásért!!! W.

Megyei elegyhírek. Zalaegerszegről apr. 2ról ezen sorokat vettük: „A' jövő keddi (april 4kei) a-dó-gyűlés nem legjobb kilátással biztat. B i z o n y o s

tb. ur a' l
neveltebb
ellen irt tö
ingerlé, m
ellen szava
tést szomo
1600 köz
vállalatra
buktatta.
a' szónokl
ellene csak
de a' nép t
hir érkezé
miafőnök,
nek rablás
került 's
vetkeztébe
megye a'
cikkre né

(Ad
ragossai k
no zsarnok
vadás a'
keztében
tetteit leh
kalommal
mert szám
tak, hirla
ványos per
már a' k
zérők ném
co infan
tollák, 's
Madridba
hová ő a
napjait r
Comercio
többi köz
zatunk, r
mint a' ze
sáig em
azok híz
ban burj
teket ne
ittatok, m
zetre, m
—Zurba
dühöngé
szerre n
mivel gy
natól uj
felé, mi
dekozik

tb. ur a' balaton-melléki Zalában, egyébiránt a' legneveltebb nemességet czédulája és a' Századunk adó ellen irt több példányival közéjükbe küldése által felingerlé, miért is azok seregesen készülnek az adózás ellen szavazandók bejöni. Későbbi hírek ezen elősejtést szomoruan valóstíták, april 4kén ugyanis mintegy 1600 köznemes mind a' házi adót, mind az országos vállalatokra tervezett fizetéseket felkiáltás által megbuktatta. A' nemesség mindazáltal egy darabig türvén a' szónoklatokat, 20nál több beszélt az adó mellett, ellene csaka' főnebbi tb.; több nyilatkozott még mellette, de a' nép türelme megszakadt. — Pécsváradról azon hír érkezett ide, hogy Szávics Milos elhírlült harminafőnök, ki Baranyának, 's az ezzel szomszédos vidéknek rablási miatt rettegője volt Vémenden hurokra került 's Pécsváradon rögtön-ítélet következtében mart. 30ikán fölakasztatott. — Csanádmegye a' háziadó elvállalása mellett minden haladási czikkre nézve a' legözélszerűbb utasítást adta.

Spanyolország.

(Adat a' cataloniai zendülésről. D. Francisco saragossai követ. Hirlapi fölrás a' kormányhoz. Zurbanó zsarnoksága.) Van Halen ellen egymást érték a' vádak a' barcelonai események miatt, minek következtében külön eml kiratot bocsa ez közre. mellyben tetteit lehetőségig igazolni törekszik. Azonban ez alkalommal hihetőleg meglehetősen eltért az igazságtól, mert számos főbb katonatiszt, kik parancsi alatt állottak, hirlapok utján oda nyilatkoztak, miszerint nyilvános polemiába nem levén szabad bocsaátkozniok, már a' kormányhoz folyamodtak, hogy ezuttal fővezérök némely állításit megczafolhassák. — D. Francisco infanost Saragossában csakugyan követé választották, 's már ki is bérelteté magának követi szállását Madridban. — Olozagát Logronoban választák meg, hová ő azonnal elutazott, mert a' cortesnyitás első napjait nem akarja Madridban eltölteni. — Az Eco del Comercio fölrást intézett a' kormányhoz, mellyben többi közt így nyilatkozik: „Ha valódi barátai szózatunk, melly dús, mint a' kelő hajnal világa, 's finom, mint a' zephyr susogása, ha e' szózatunk azon magosságig emelkedhetik, hová a' nemzet állita titeket; ha azok hizelgése és haszonleső szózata, kik árnyéktokban burjánynak elméteket nem zavarta meg, szeméiteket nem homályosította el; ha Lethe hullámiból nem ittatok, ugy siessetek spanyol tekintetet vetni a' nemzetre, mellynek sorsa és jövődjé rátok van bízva. — Zurbanó Geronában még mindig féktelenül folytatja dühöngését. Így legközelebb hamvazószerdán egyszerre négy parasztot lövetett agyon, csupán azért, mivel gyanuba estek, hogy lopni akartak. — Pamploától új országutat készítenek a' francia határszélek felé, mi által a' postai összeköttetést könnyíteni szándékozik a' kormány. — A' madridi tud. egyetemen a-

ráb nyelvtanítói széket rendelt nyitítani Espartero, hogy az országban létező nagyszámú arab munkákat ezentul általánosan lehessen használni.

Anglia.

(Waterfordi zavargás. A' gabonatörvény ellenzői Brougham ellen. Ismét egy új tébolyodott.) Waterford városban martz. közepén mintegy 4 ezer fegyveres paraszt jelent meg, 's csöndesea vonult végig az utcákon. A' hatóságok komoly zavargástól tartottak, melly azonban mindeddig elmaradt. — Hire járt, hogy a' gabonatörvény elleni gyűlésekben többször Peel meggyilkoltatása is szönyegre került, mit maga Brougham is tény gyanánt hozott föl a' felsőházban, 's egyszerűs mind elég világosan fejezé ki gyanuját, hogy Drummond meggyilkoltatása is a' gabonatörvény elleni társulatok valamelyikétől származik. Erre a' társulatok zajosan keltek ki Brougham ellen, 's egyenesen állhatatlanság miatt vádolák őt, mivel korábban őtalmazá őket, sőt javokra indítványt is tett a' felsőházban. Brougham e' nyilatkozatot viszont hazugságnak bélyegzé. Ekkor Stansfield, a' gabonatörvény elleni összes szövetség egyik legjelesb tagja, 's köztisztelőben álló férfi, levelet irt Broughamhoz, mellyben többi közt ezeket mondja: „Mylord, midőn böcsületes és szorgalmas emberek nyomorteljes koldusbotra jutnak, 's tudják, mikép inségöket bizonyos karnak joganat törvényhozása okozá: akkor nem igen tűrhetik el, hogy ully férfi, ki ugyanazon karnak törvényhozó tagja, orgyilkosakhoz sorozza őket. Higye el mylord, mi borzasztó időkhöz közelitünk, fájdalom; nagyon is gyűlékony auyagoktól környezetünk, mellyek nem tűrik el büntetlenül a' tüzelő szózatokat, 's a' felsőház jelenleg, saját bünei következtében, sokkal nagyobb veszélyhez közelit, mint minőbe a' lőporösszeesküvés által hozatott! — A' rendőség ismét egy örültet fogott el, ki éjféltűn egy óraker Buckingham palotába iparkodék surranni. E' 28 éves skót matröz neve Freak. — Midőn a' francia követ Aberdeennel Otaheiti elfogalltatását tudatá a' francziák által, a' lord hidegen csak ezt válaszolá: „Nem lelek abban semmi bajt, hogy Franciaország elfogadta azt, mit Anglia már 3szor utasított vissza! —

Franciaország.

(Új hódítási terv. A' Louvre nem fog fölöpítettetni. Csöndes ülések a' követkamrában.) Alig hódoltak meg a' Marquesas és társasági szigetek, 's a' francia nagyra vágyás már ismét tovább terjesztgeti szárnyait. Most ugyanis czivakodást kezd a' párisi kormány a' Sandwich szigetekkel, mire a' kikötőkbe érkező francia hajók szorosb megmozgatása szolgáltatott alkalmat, minek következtében a' francia esempészek nagy károkat szevednek. A' francziák leginkább pályinkát szállítottak a' Sandwich szigetekre, mit az ottani kormány lehetőségig korlátozni törekvők, nem a-

karván alattvalóit iszákosság által megrontatni. E' miatt a' francziák igen neheztelnek, mert ha az angolok mákonynyal routhatják meg a' khinaikat, miért ne ölhetnék öök meg pályinkával a' sandwichszigeti lakos-ságot? — Lajos Fülöp oda nyilatkozott, hogy a' Louvre nem építheti föl, mivel végnapjai Versailles helyreállítására is alig elegendők. — A' követkamra annyira kimeríté már hevét, hogy most csöndesen tanácskozik a' helyérdekű ügyek fölött, 's a' ministerség minden ajánlatát rendesen szavazás nélkül hagyogatja helyben. —

Kalföldi elegyhir.

Lissabon. Albert, porosz kir. hg., martz. 6ikán délután Lissabonba érkezett.

Madrid. Általános a' hiedelem, hogy azon esetben, ha a' kormány a' választásoknál tökéletesen győz, a' mérsékpártiak a' carlosiakkal egyesülnek és Cataloniát ismét fölzendítik. —

London. Kormányrendeletnél fogvást ezentul mindenféle angol erőművet, kivéven a' lenfonókat, szabadon szállithatni ki Angliából. — Stevensont, ki nem rég a' királyné és Peel elleni fenyegetőzés miatt elfogatott, tébolydába zárák. —

Paris. A' nemzetörségi tisztválasztások már véghez mentek, 's nagy részben a' kormány párhiveire estek. — Mult évben 247,737 házasság kötötték polgáriag Franciaországban. —

Bécs. A' nagy Dunán lánczhidat szándék építtetni, melly 230 ölnyi hosszú leend, és 3 millió pgő forintba fog kerülni. Ugy hiszik, hogy 3 év alatt tökéletesen elkészülend. —

Róma. Colonna palotának homlokzatán egy Madonnaképet szemlélhetni, melly előtt martz. elején sűrű embertömeg csoportosult 's csudálkozva bámulá azon vörös foltokat, mellyek a' szobron szemlélhetők voltak. Végre kivilágosodott az egész rendkívüli esemény, éjjel ugyanis némely gaz latrok a' szobor ezüst díszsereit elrablá, minek következtében támadtak a' Madonnaképen a' vérfoltok. —

Montevideo. Az utóbbi esata óta semmi vérengzés nem történt, azonban mind a' két rész folyvást erősen készül, ámbár meg kell vallani, hogy egyszerűs mind élénkül ohajtják Franciaország és Anglia közbejárulását. —

Sz. Pétervár. A' wilnai romai kath. egyházi akademiát Sz. Pétervárba szállították, hol a' belminis-ter parancsa alatt fog állani. —

Konstantinápoly. A' moszka követ parancsot kapott Miklós czártól, a' portával minden diplomatiái összeköttetés megszüntetésére, ha a' szultán rögtön új fejdelmet nem választat Szerbiában. —

É R T E S I T Ó.

Gőzösek indulása

Bécsből Pozsonyba 's Pestre mindennap folyó aprilis elejétől kezdve indul utasok számára egy gőzös délut. 2 óraker. 'S minden vasárnap reggel egy más egy nap alatt.
Pestről Pozsonyba 's Bécsbe aprilis 1. kezdve szinte mindennap utasok számára egy gőzös regg. 7 óraker. 's minden szerdán regg. 7 óraker. egy rakhajó.
Zimony és Drenkova felé: utasok számára egy gőzös. Tudniillik: minden kedden Mohács és Vukovárra 's minden pénteken Mohács és Eszékre indul hetenként kétszer hajnalkor 'S Pest és Drenkova közt minden 14 naphan egyszer megfordul egy vontató gőzös.

A' sajtó alól épen most került ki illy című munka:

Országgyűlési Tárcza 1830ról.

Közli

Bertha Sándor.

Tartalma: A' k. k. meghívólevél a' koronázó országgyűlésre, a' k. k. előadások-kir. kötetével, — a' kerületi országos, vegyes és kültanácskozási ülések, üzenetek, felirások, k. k. leirások kivonathban, — a' törv. czikkek magyarul, mutató, 's az ország rendjeinek névlajstroma. — Velin Sad rét. oldalvást a' lapokon apróbb betűkkel a' contextus foglalhatja. 300 lap. Ara borítékba fűzve 2 p. forinton kapható Pesten april Stul fogva minden könyv-árúsnál, Antal Mihály n. casinoi könyvtárnok urnál és a' kiadónál Gránátos utca 462 sz. Libasieczky átházban a' 2d. emeleten a' 13dik sz. lakáson. 1—3.

Hirdetés.

Felsőbb rendelet következtében ezennel közhírré tétetik, hogy őcs 's ap. k. föls. azon elsőbbséget, mellyet a' megürült erdőszeti hivatalok betöltésekor, a'

minden tekintetben jól kiképzett maria-brunni erdősz-intézet növendékei az 1818. évben kibocsátott legfelsőbb határozat szerint, más folyamodók előtt élvezének, jelenleg a' többi cs. kir. erdősz-intézetek növendékeire is, jelesen pedig a' selmeci bánya-akademia növendékeire, kik ebben az erdőszet-tudomány folyamatát elvégezték és az erdőszet-tudományban tökéletes jártasságukat hiteles tanlevelekkel kellőleg bebizonyították, legkegyelmesebben kiterjeszteni, és így ezen tekintetben a' selmeci bánya-akademia növendékeit a' maria-brunni erdősz-intézet növendékeivel egészen egyenlőkké tenni méltóztatott. Kelt Pesten mart. 25. 1843.

Szoblahói Pálna Elek,

a' pesti kir. tudom. egyetem jegyzője.

Kilián és társánál Pesten

a' váci-utcában, Parkfrieder-házban, épen most jelent meg és kapható:

A' díszes társalkodó

vagy is:

világra termett ember.

Igen hasznos és szükséges kezű-könyv minden neműek és ranguak számára: magában foglaló:

az illedelem és udvariasság, minden alkalmak és viszonyokhoz mért szabályait; továbbá minden társasági játékot, énekeket, szavalásra való költeményeket, emlékkönyvbe való verseket, talányokat, virágnyelvet, a' színek jelentését 's tb.

Srét. 1843. borítékba fűzve 40 kr.

Tartalom. A' test szépsége. — A' test állása, tartása és mozgása. — Azarczonás és ábrázat kiképzése. — A' beszéd és hang kiképzése. — Az udvariasság és nyájasság — Bök. — Szilárdság. — Ruházat. — Szobabutorozás. — Magaviseleti szabály a' reggelenél. — Magaviselet az asztalnál. — Magaviselet a' társaságban. — Ének és táncz. — A' finom magaviselet törvényei láto-

gatáskor. — Magaviselet az előkelőkkel és nagyokkal való társalkodásban. — Mivelt nők Az udvariasság szabályai a szép nemmel való társalkodásban. — Mivelt nők viselete társaságokban. — A társasági beszéd beése és annak fő kellékei. — Néhány különös szabály mind a két nem számára a társas-élet különféle viszonyaiban. — Társasági mulattató játékok. — Versek és dalok. — Virágviszonyaiban. — Színek nyelve, vagy a színek jelképes jelentése. — Emléknövénybe való.

Hartleben K. A. könyvárosnál Pesten
váci-utca 437. sz. kapható:

Gazdasági kistükör,

faisi ifjúság számára

Karika Pál, Szentmiklósy Sámuel és Taby Emánuel koszoruzott munkáibul szerkesztve kiadta a

MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET.
Sdrét 1843. kötve 20 krajczár.

Csolnok Imre ügyvéd, midőn én őt csak ügyvédemnek akartam vallani, holtomiglan teljes hatalmu biztosnak vallatván a fohérvári káptalan előtt nemre magát 's e' cím alatt, retentő megrontatásomra igen sok rozsz lépést tenném, miután az érdeklött teljes hatalmu biztosságot a' nm. kir. személynöki hivatal előtt még 1841d. sept. 11. visszavontam; de az érdeklött t. h. eredeti biztosi levelet föle mind azóta vissza nem kaphatom, nehogy azzal nevére több-több leveledet tegyen nekem, ezennel mindenkinek tudtára adatni 's közhírré tétetni kívánom, hogy Csolnok Imre ügyvédek lappangtatva létező biztosi levelem érvénytelen; ahoképezt arra ne adjon senki semmit. Özvegy Joannovics Mihályné szül. Domonkos Anna.

Domonkos Anna — enge- met — 2 év alatt 18d. ügyvédet választván — t. h. biztosának olly annyira önkaratjából vallott, hogy egyedül ez irányból Ráczkevíből Fehérvárra a káptalanhoz beutazott; sőt fiatal vállaimra tett terheknek bátorságosabb viselésére, a' visszahívás esetére bánatbérül részemre önkéntesen 2000 pft. is kötött. A' káptalanban kényszerítés, kecsesgáttetés, vagy csabítás nem tétetett; 's különben is ez asszony majd egész életében, és többnyire ügyvédekkel pörölén, törvénykezési dolgokban nem egészen járatlan; sokkal önállóbb, megátalkodottabb, semhogy akaratja ellenére birni lehetne. Azon rágalom alól, mintha én neki megrontására kárt, és rozszat okoztam volna, t. ns Pestmegyének m. e. 661. gy. sz. a. felmentettem; okleveleit

pedig én még az 1841d. e. oct. 7ikén t. Zlinszky János főszb. urnál letévén, visszakapta. Egyébiránt a' felyállítás előszóval történvén, a' t. h. biztosi levél eredeti je a' káptalanban van, 's végre D. A. irni nem tudván nyilvános, hogy e' lapok 261. sz. a. nevében kelt ányilatkozat egyedül moral-cset után leskelődő alacsonyágból eredett. Megismerhetni madarat tolláról. Sikra uram! sikra a' bíró előtt! orvgyilkos szerepét önnök játszani nagyon nehéz, mert a' német közmondás: Hüthet euch von den bezeichneter, önt elárulja. — Mind ezek mellett ezennel mindenkit felhívok: fedezzen fel tényt, mi, a' visszahívásnak törvényes tudomra adása után, tölem az érdeklött cím alatt eredett volna. Pest apr. 3kán 1843. Csolnok Imre, ügyvéd. 2—2

Alulírott, a' nagyérdemű közönségnek tisztelettel jelenti, hogy boltjában, valamint eddig is, számos év óta mindenféle gála- 's egyéb magyar-ruhák készen találtattak, ugy jelenleg is minden készületű magyar ruhák aranyra, ezüstre és fekete színóra eladásra készen állnak; ha mindazáltal tetszenék ezektől különböző színű vagy formájuruhákat, az alulírtat bizodalommal megfisztelő uraságnak rendelni, azon esetre is pontos és jutányos szolgálatját ezennel ajánlja. — Boltja vagyon most is hol előbb volt, a' Franciscanus atyák piacán Eggenberger könyváros házában, ezen cím alatt: „**Hunyady Lászlónál.**“
Klaszty Venczel,
polg. magyar szabómester. 1—3

Jelentés.
T. Nógrád megyebeli Balassa-Gyarmat mezővárosban a' vgyei büntető fogház építése elrendelve levén, a' kőműves munkának árcsökkenés útján elvállalására csőd nyitattott, mellynek határnapjaul f. e. april 24d. délutáni órái első alispáni hivatal szállásán tüzetvén ki, a' vállalkozni kívánók az napon t. Nógrád megyebeli BGyarmat m. városban megjelenésre 's bánatbér melletti vállalkozásra felszólítottak; addig is pedig az e' részben készített terv B-Gyarmaton a' várnagyi hivatalnál mindenkor megtekinthető. **Fridczky Lajos,** tek. ns Nógrád megye első aljegyzője. 1—3

A' nméltóságú m. k. udvari kincstár rendeletéből ezennel közhírré tétetik: hogy az 1842dik évben termett diósgyőri és hegyaljai borok kisebb részletekben magány-egyezes útján bármikor eladhatók. Az eladandó borok ára a' diósgyőri kamarai igazgató hivatalnál megtekinthető, 's ugyanott a' t. cz. vevők a' borok nevei iránt bővebb fölvilágosítást nyerhetnek. 1—3

Ménésbeli lovak.
A' szent-lőrinczi pusztán, Pesttől egy órányira, f. évi majus 1jén 73 db nemesített ménéselő, arab és angol származásból, és pedig:
10 db 1 éves csikó,
8 „ 2 és 3 „ csödör,

18 „ 2 „ 3 „ kanczacsikó,
5 „ 4 „ 5 „ teli és félvér mén,
21 „ 4 „ 5 „ betanított háttas és kocsiló,
7 „ 5 „ 6 „ csikós anyakancza,
4 „ anyakancza csikó nélkül,
készpénz fizetés mellett árverés útján, a' legtöbbet ígérőnek eladatnak; reggeli 9 órakor, 8 nappal az árverés előtt az eladandó lovakat az istállóban mindenki megtekintheti. 1—4

Haszonbérlet.
Mélt. zétényi gr. Klobusiczky János ur t. Ungmegyében Szerednye városban 's környékén jelesen: Horlyó, Lehocz, Csertész, Köblu, Iglencz, Orlyova, Baesova, Thurja-Polyena, Benedek és Ignecz, t. Bereg vgye helységben létező részjóságai, nemkülönbén az előbbi megyében helyezett Thurja-Bisztra egész helysége f. évi Sz. Jánosnapjától haszonbérbe kiadandók. Az azokat akár egészben, akár részletenkint bérleni kívánók értekezhetnek S. A. Ujhelyben a' tisztelt gróf teljes hatalmu képviselőjével t. kis-rákoí Lehoczky László táblabíróval. 1—3

Királyi haszonvételek bérbeadása.

A' nagyméltóságú m. kir. udv. kincstár rendeletéből közhírré tétetik: hogy f. e. Julius hó 25dikén kamarai Ungvár városban az urodalmi igazgatóság hivatalos szobájában tartandó nyilvános árverés útján köv. kir. haszonvételek fognak haszonbérbe adatni m.
1) Az ungvári fejrőhajó koresma.
2) Árok. 3) Felső-Domonya. 4) Gerény. 5) Hosszmező. 6) Huszák. 7) Hutta. 8) O-Kemence helységeiben a' koresmáltatás az ahoz való épülettel. 9) Nagy-Lázon a' koresmáltatási jog. 10) Neviczke. 11) Radvancz. 12) Rahonca helységeiben koresma és koresmáltatás. 13) az ugynevezett Veres koresma. 14) Kosztrinán. 15) Lyuttyán. 16) O-Sztuzsiczán. 18) Uj-Sztuzsiczán. — 18) Verchovina-Bisztrán a' koresmák és koresmáltatás, nemkülönbén 19] az ó-kemencei, 20] a' dubrinicsi, 21] a' kis-bereznai, 22] a' nagy-bereznai malmok.

A' bérleni kívánók elegendő bánatpénzzel 's készpénzbeli, vagy egyéb szükséges biztosítással ellátva, a' fenirt napra 's helyre ezennel hivatalosak. 1—3.

Árverési hirdetés

E' f. e. april 27kén és reá követk. napokon t. Zólyomgyében keblezett sz. kir. Besztercebánya városban a' püspöki lakban több rendbeli ékességek, egy mint: arany kereszték és láncok, egy nagyobb értékű gyémántokkal ékesített, valamint más szinte jobbneműekkel kirakott kereszték és gyűrűk, burnót-szelenczék, órák, ezüst asztali készületek, damask és közönséges asztali abroszok, ágybeliek, tükrök és egyéb ékesebb hábituorok, továbbá két üvegshintó, szekerek, hatlő, egy négyes és egy kettős fogat, lőszerszámok, 'stb. árverés útján néhai mélt. Belánszky József, besztercebányai megyés püspök ur hagyományára részére fognak készületekért a' többet ígérőnek eladatni. Ezen árverésre mindenki illően meghivatik. 1—3

Csöd épületjavításra.

A' nm. m. kir. udvari kamra rendeléséből ezennel közhírré tétetik, hogy a' tokaji kir. sőtiszttség épületein szükségessé vált tatarozások f. évi apr. 27en az ottani írószobában szokott delelőtti órákban tartandó nyilvános árcsökkenés útján felsőbb helyben hagyás mellett a' legkevesebbet követelőnek eszközésül átengedtetni fognak.
Ezen alkalommal a' közös munkák kivételére, előleges mértékek és költségek kiszámítása szerint megállapított 3780 pftnyi 52¼ krnyi összegre a' kikiáltási ár leszen, mellyből azonban ács- és kőművesmunkákra anyagokkal együtt 1328 fr. 2¼ kr., 's illetoleg 1304 fr. 25 kr., kőfaragó munkákra 379 fr. 27 kr., asztalos munkákra 248 fr. 58¼ kr., szinező munkákra 237 fr. 5¼ kr., lakatos munkákra 177 fr. 33 kr., üveges munkákra 58 fr. 32¼ kr., vasárusi szerekre 35 fr. 36 kr., fazekas munkákra 10 fr. p. p. esik.
Vállalkozni kívánkozók tehát a' megkivántató bánatpénzzel és elfogazható biztosítással ellátva, a' kijelölt helyre és napra azon hozzáadással hivatalosak, hogy egyéb feltételek az érintett királyi sőtisztsegnél megtekinthetők. 1—3

33,581. pozs. m. kukoricza eladó.

226.] A' bászagi kir. örökálapítványi csákovári és nagykövéri urodalmakban létező 's 33,581 pozs. mérőből álló kukoricza mennyiségnek részint apródonkinti részint nagyobb quantumokban eladása a' nm. m. k. htan. kegyelmes végzeményénél fogva elhatározva levén, az apródonkinti eladás Csákovárott 's NKöveseren is mart. 29kén megkezdett; a' nagyobb mennyiségekbeni eladásra nézve pedig három rendbeli közönséges árverés Csákovárott az nrodalmi tisztí íróteremben és pedig az 10,000 p. mérőből álló mennyiségre f. évi april 20kán, a' második 10,000re majus 20kán és végtére a' harmadik szinte 10,000 p. mérőből álló quantumra július 4én mindenkor a' szokott delelőtti órákban tartatni fognak; mellyekhez a' venni kívánók szokott bánatpénzzel elátva megjelenni hivatalosak. Csákovár mart. 21kén 1843. A' kir. közalapítványi bászagi javak igazg. által.
P. Perlaky Károly, s. k.
praefectus. 2—3.

Színházi haszonbérlet.

Szabad kir. Pécs városában keblezett városi színház 184¼ évre bérbe kiadatni fog, mi végett az igazg. szükséges kívántatásokkal ellátott egyed-k (kik abban magyar, vagy német vagy pedig váltva magyar és német színi mutatványokat adni ohajtának) ezennel felszólítottak. Bővebb tudósítást a' pécsi polgár-casinoi igazg. vehetni. Kelt Pécs mart. 25. 1843. 3—6.

Birói árverés.

Zalaújvári Csapody Pálnak névedi Botka János ellen lefolyt pörében ítéletek végrehajtása alkalmával 1842-ik eszt. nov. 10-ik 's köv. napjain Somogy megyében birói zár alá vett köv. javak, u. m. Adándon 124 hold allodialis szántóföld, ezek közül 20 hold buzával, 40 hold rozsszal bevetve, 5 hold curialis ház-

hely többrendbeli épületekkel 's kertekkel, 43 hold rét, 38¼ hold urbéri földek, 1 házas szellér, 3 hold dézmás szőlő, és a' közös szőlők jövedelme;

Bálványoson 63¼ hold szántóföld, ezek közül 37¼ hold őszi maggal bevetve, 14¼ hold rét, 38¼ hold erdő, 3 féltelkes jobbágy, 25¼ hold dézmás szőlő és a' közös koresma jövedelme; 51 szekér szena, 2 szekér sarju, 13 szekér árpaszalma, 30 szekér buzaszalma, 40 szekér rozsszalma, 430 kéve zsup;

Kerekiben 69¼ hold erdő, 3 szellér hazhely 11¼ hold földdel, és 3¼ hold réttel, és a' közös koresma jövedelme.

Kapolda n 37 hold urbéri földek, 13 hold dézmás szőlő, 2¼ hold censualis földek, és a' közös koresma jövedelme. Miklósiban 6 pozs. mérő árpát, 25 p. m. kétszerest, 24 p. m. zabot, 5 p. m. kukuriczá, 26 akó hort és 4 vft. 4 krt. jövedelmező urbéri földek és dézmás szőlők, valamint a' közös száraz árenda jövedelme;

Ecsényben 458¼ hold szántóföldek 30¼ hold rét, curialis ház több rendbeli épületekkel, 97¼ hold dézmás szőlő, 33 szellér, 18¼ hold erdő és 62¼ hold allodialis szőlő két épülettel;

Gesztyében 647¼ hold szántóföldek, 99¼ hold rét, és 137 hold erdő; körülmények szerint pedig még többrendbeli ingatlan 's ingó javak nemes Somgy vármegyében f. 1843-dik esztendői majus 15-kén Adándon megkezdve 's Bálványoson, Kerekiben, Kapoliban, Ecsőyben és Gesztyében folytatva, birói nyilvános árverés útján elfognak adatni. Kelt Kaposvárt febrúar 8-án 1843. Sárközy Albert ns Somogy megye első alispánya mint kiküldött végrehajtó. 3—6

Árverési hirdetmény.

A' nm. magyar kir. udv. Kamara részéről közhírré tétetik, hogy a' diósgyőri és tokaji kincstári urodalmak következő javadalmai, ugy mint:
A' diósgyőri urodalom részéről.
1) Miskolczon a' Korona című nagy vendégfogadó.
2) Ugyanott a' Zöldfa nevű vendégfogadó.
3) A' diósgyőri és
4) mezőkövesdi boltok.
5) Az ottani pálinkaház és mérés; továbbá
6) Varbó,
7) Radistya és
8) Kápolna helységeiben a' koresmáltatási és husmérés jog.
9) Csabán az urodalmi pálinkaház.
10) A' pogai koresmáltatás, végre
11) A' kisgyőri kobánya.

A' tokaji urodalom részéről.
1) Rakomazon 215 hold dohány termesztésre használandó majorsági föld.
2) 48¼ hold szántóföld.
3) 60¼ hold kenderföld.
4) 397¼ ember vágó rét.
5) Timaron 37¼ hold urodalmi föld és
6) „ 548¼ ember vágó rét.
Az elsőkre nézve Miskolczon a' koresmáltatási lakban folyó 1843. év máj. hó 6dikán a' másodrendűekre 'nézve pedig Tarcalon a' tisztartósági épületben szinte máj. hó 2kán tartandó közárverések útján f. 1843. év. nov. 1-ső napjától számitandó 3 évre haszonbérbe fognak adatni, melly határnapokra a' bérleni szándokozók elegendő bánatpénzzel ellátva, azzal a' megjegyzéssel hivatalosak, hogy az árverés berekesztése után teendő ajánlatok el nem fogadtathatnak, 's az árverési feltételek Diósgyőrbén a' kormányzó, Tarcalon pedig a' tisztartósi hivatalokban előlegesen is megtekinthetnek. 2—3

Luczerna és stájer löhermag.

kapható Pesten, **Liedemann J.S. Fridrik raktárában a' gőzhajó hivattal mellett.** 3—3.

Kis-Kún-Félegyháza városban a' Kantor-ság 's azzal egybekapcsolt zeneiskolai tanítósság megürülvén, az azt megnyerni kívánók folyamadó levéllel és számszerű bizonyítványokkal ellátva f. e. maj. 15 én tartandó próbatételre meghivatnak. Egyéből bővebb értesítést vehetni a' városi jegyző kivatnal. 2—3